

ТЕМА 2. РОЗВИТОК НАУКИ УПРАВЛІННЯ

1.Еволюція управлінської думки.

2.Класична теорія менеджменту.

3.Неокласична теорія менеджменту.

Школа організаційної поведінки.

Кількісний підхід до управління.

Інтегровані підходи до управління.

4.Сучасні концепції менеджменту

АЛЬБЕРТ ИВАНОВИЧ КРАВЧЕНКО

ИСТОРИЯ МЕНЕДЖМЕНТА

<http://www.5port.ru/management/>

1. ЕВОЛЮЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДУМКИ.

- менеджмент в стародавній період.
- Адам Сміт - "Дослідження про природу і причини багатства народів" (1776) –
  - визнання ринку (конкуренції) єдиним регулятором економіки,
  - принцип поділу праці.
- Промислова революція (XVIII століття).

ИСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНА «МЕНЕДЖМЕНТ»

Стародавня Греція

- **Антична демагогія** – мистецтво управління людьми (грецьк.)
- **«Деспотія»** — необмежена влада , перш за все влада господина над рабами.
- **Педагогіка** — мистецтво виховання дітей.
Наставництво

Римська цивілізація

- **Підприємець і менеджер** на мануфактурах
- **Менеджер** — найманий працівник, а не компаньон капіталіста.
- **«Менеджмент и Макиавелли»** Ентони Джей.

УПРАВЛІНСЬКІ РЕВОЛЮЦІЇ

- 1.4—5 тис. років до н.е.Період формування рабовласницьких держав на Стародавній Сході - перетворення касты священників в касту релігійних функціонерів, тобто менеджерів.
- 2. **1792—1750 рр. до н.е.**Вавилонський правитель Хаммурапи створив свод законів (285 законів) для управління різними сферами и сформував основи лідерського стиля.
- 3. **605—562 гг. до н. е.** Досягнення царя Навуходоносора II – виробничо -будівельна діяльність, ефективні методи управління і контролю якості продукції - характеризують третю революцію в менеджменті.
- 4. **XVIII—XIX ст.** Велика індустріальна революція в Європі. Створення системи акціонерного капіталу призвела до відокремлення управління, адміністрування і менеджменту від капіталу і бізнесу.
- 5. **XX ст.** Поява окремого від капіталістів соціального класу – професійних менеджерів. Маркс вважав, що необхідно передати управління виробництвом пролетаріату, а Вебер - менеджерам і бюрократам.

2. КЛАСИЧНА ТЕОРІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Період часу	Науковий підхід	Представники
1885-1920 рр.	Науковий менеджмент (школа наукового управління)	Фредерік Тейлор (1856-1915) Френк Гілберт (1868-1924) Ліліан Гілберт (1878-1972)
1930-1950 рр.	Концепція бюрократичних організацій	Макс Вебер (1864-1920)
1930-1950 рр.	Адміністративні принципи управління	Анрі Файоль (1841-1925)

ПРИНЦИПИ НАУКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПО ТЕЙЛОРУ

---

1. Наукове дослідження кожного елементу роботи
2. Відбір робітників і менеджерів, їх тренування і навчання на основі наукових критеріїв.
3. Співпраця між адміністрацією і робочими у справі практичного впровадження НОП.
4. Рівномірний і справедливий розподіл обов'язків (відповідальності) між робітниками і менеджерами.

ХАРАКТЕРИСТИКИ БЮРОКРАТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА М.ВЕБЕРОМ

---

1. Поділ праці.
2. Ієрархія влади.
3. Формальний відбір.
4. Формальні правила і процедури.
5. Неупередженість.
6. Орієнтованість на кар'єру.

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЗА ФАЙОЛЕМ

---

1. *Поділ праці.*
2. *Повноваження.*
3. *Дисципліна.*
4. *Єдиноначальність.*
5. *Єдність напрямку.*
6. *Підпорядкування особистих інтересів суспільним.*
7. *Винагородження.*
8. *Централізація.*
9. *Скалярний ланцюг.*
10. *Порядок.*
11. *Неупередженість.*
12. *Стабільність персоналу.*
13. *Ініціативність.*
14. *Колективізм.*

3. НЕОКЛАСИЧНА ТЕОРІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ (ШКОЛА ЛЮДСЬКИХ ВІДНОСИН) (Р.ОУЕН, Х. МАНСТЕРБЕРГ, М.П. ФОЛЛЕТ, Ч.БАРНАРД)

Неокласична теорія менеджменту -
концептуальний підхід, у центрі якого
перебуває людський фактор.

1. Потреби людей є мотивами їх вчинків.
2. Використання прийомів управління людськими відносинами
3. Проведення консультацій з працівниками.
4. Надання співробітникам спілкування на роботі

ШКОЛА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ (БІХЕВІОРИСТСЬКА ШКОЛА)

А. МАСЛОУ, Р. ЛАЙКЕРТ,, Д. МАКГРЕГОР, Ф ГЕРЦБЕРГ.

Школа організаційної поведінки (біхевіористська школа) - концептуальний підхід до управління, який припускає використання наукових методів й досліджень задля вивчення поведінки людей в організаційному середовищі.

На поведження людей впливають:

- 1.соціальна взаємодія;
- 2.мотивація;
- 3.характер влади;
- 4.комунікації;
- 5.лідерство;
- 6.зміна змісту роботи;
- 7.підвищення якості життя.

КІЛЬКІСНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ. (Р. МАК-НАМАРА, Ч. ТОРНТОН)

Застосування кількісних методів і інструментів для оптимізації процесу прийняття рішень.

Використання економіко-математичних методів (прогнозування, моделювання запасів, лінійне і нелінійне програмування, теорія масового обслуговування, побудування графіків виробництва, моделювання, аналіз беззбитковості).

ІНТЕГРОВАНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ: *ПРОЦЕСНИЙ, СИСТЕМНИЙ І СИТУАЦІЙНИЙ .*

Процесний підхід пов'язаний із розумінням управління як універсального процесу, що складається з визначених управлінських функцій.

Системний підхід розглядає організацію як відкриту систему, що складається з декількох взаємозалежних систем.

Ситуаційний підхід передбачає здатність менеджера правильно інтерпретувати ситуацію і визначати чинники, які є найважливішими для одержання бажаного ефекту

4.СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Фактори, що впливають на управління сучасними організаціями:

- Глобалізація
- Різноманіття трудових ресурсів
- Інформаційні технології
- Загальне управління якістю
- Етика і довіра
- Руйнування ієрархії
- Виникнення організацій, що постійно навчаються й адаптуються до зовнішнього середовища

КОНЦЕПЦІЯ ЗАГАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ (TQM)

Концепція TQM - філософія менеджменту, що спрямована на постійне вдосконалювання якості й швидку реакцію на зміну потреб і очікувань клієнта.

Основні принципи:

- ▣ *Особлива увага приділяється клієнтові.*
- ▣ *Турбота про безперервне вдосконалювання..*
- ▣ *Точність вимірів.*
- ▣ *Передача повноважень працівникам.*

КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО НАВЧАЄТЬСЯ

Організація, що навчається - це організація з розвинутою здібністю постійно адаптуватись до зовнішнього середовища і проводити організаційні зміни.

Навички членів організації, що навчається:

- Вміння ідентифікувати проблеми, що виникають.
- Вміння вирішувати проблеми.
- Вміння постійно експериментувати, змінюватися, удосконалюватися, розвивати здібності до навчання й досягнення поставлених цілей

КОНЦЕПЦІЯ УПРАВЛІННЯ ВІРТУАЛЬНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

- ▣ *Віртуальна організація - це організація, члени якої працюють на віддалі один від одного, рідко зустрічаються особисто й використовують новітні інформаційні технології.*